

فلسفه محمّدی

معارضه حرمت، لا قیدله حرمت

لامارک و لامارکیزم

— ۴ —

اون سکنجی عصرده دهقارت فلسفه سی برچوق تشوشلره میدان ویرمشکن بیله « ایساق نیوتون، ک فلسفه سی قدرت ریاضیه سی غیب ایده جک ماهیته دکلدی . نیوتون، ۱۶۸۷ تاریخده لوندرده نشر ایتش اولدوغی « فلسفه طبیعیه ک اساسات ریاضیه سی » نامنده کی اثرینک بوتون متنه طبیعیات عالمندن بر چوقلری فضاله اهمیت ویریورلردی . لامارک عصرینک عالملی یک چالشقان ایدیلر . اونلر بر طرفدن فیزیق ، فلکیات ایله اوغراشیرکن دیگر طرفدن طبی، حقوقی و ریاضیاتی ده آلدن براقایورلردی .

و بسبیدن بو ذاتلر ریاضیه نک علوم طبیعیه ده بر « اصول مولد » و هیچ اولمازسه بر « اصول اعانه » اولدوغنه قاندایلر . فرانسه افاده میسی اعضایی آره سنده بو فکری تعقیب ایده نلردن دالامیر ، اولره ، بهرنووی ، قله رولت ، لاپلاس بویوک بر نفوذ مالک اولمشلردی . کیمیا ، معدنیات بلورلرک توصیفاتیله تألیفی قبول ایتمشدی . ریاضیاتک حکم سوردیکی بوجلسده « علوم طبیعیه » دائماً مساحه ایدلشدی .

صوکرملری اووورن auvergne داغلرینک سونمش برر برکان اولدوغنی سویلیهن دوبه نتون ، بوفونک مساککی عاینه مهم برخاطره وجوده کتیره ن مالهرب ایله بوفون آراسنده مناقشه لر باشلادی . بوفون تصنیفی ، اصوللرینی میدانه قویدی . ره نومور Reaumur وفات ایتمشدی ، اونک اثرینی دوهامل ، کتارد ، بوفون کیلر تعقیده بردوام ایدیلر . « ویک دازیپر

Vicq d'Azir « اساسی فکر لر بر افره رق پک کنج ایکن نولمشدی . ایش باشنده مشهور آدانسون، جوسیورل، ده فونتن کی ذاتلرده واردی . فقط ، علوم طبیعی لایق اولدینی موقعه هنوز حقیقه مامشدی . حتی بر کون افاده میده بر نباتیات علمی نوتلرنی اوقور کن جبر ایله متوغل بر ذات قیزیش و تبسم ایدرک شویله حایقیرمشدی . » مادامکه صلاطه دن بحث ایدیلور، بن کندی صلاطه می یمکی مریح کوریورم . »

فرانسه ده فی، فضیلتی حایه ایده نلردن یکانه حکمدار اون بشنجی لوتی در . منور فکر لی لره متین بر قیمت و برهن بو ذات « تریانون triaron » [*] ده بر نباتات باغچه می تأسیسی دوشونوردی . حالبوکه ، بو ائشارده ، تصذیب طبیعی بره نسیلری (اس) حقنده مهم فکر لر بیان ایدن بری موجوددی . اسوجلی شارل لینه . لوتی ، امانی قوددن فعله چیقارنجه ، نباتلرک بر نظامه وضعی ایچین « برناردو جوسیو » او باغچه به مأنور تعیین ایلدی . ارزه اولیوردی، که فرانسه ده موجود بوتون نباتلر بو باغچه ده طوبیلا نوب کوازل بر « مجمرعه نباتات Flore » وجوده کتیریلین . .

. . . لینه ، نباتلری تنظیم ایچین ابتدا چیچکلرله میودلری آیرمش وسطی بر صورتده تحلیل ایتمشدی . نباتلری تناسل عضولرینه خاص بر طاق اختلافی ممکن غریزی [فیزیولوژیک] سجیه لر اوزرنده صنفلر؛ ابره لرک عددلرله مقایسه ده بولوندوغی نباتلری ایسه صنف و فرقه لره آیرممشدی . فقط ، اُنک زیاده اهمیت و بر دیکی خصوص صنفلر ایدی . و دائما دیردی که : « اصلده صنف و فرقه لر عقل بشر محصولدرلر . نوع و جنسلر ایسه طبیعت طرفندن ترکیب و تشکیل اولونورلر . » بونکچون ، ایجاد ایتدیکی « اصول » ک فرقه و صنفلره متعلق اقسامی قصدی اوله رق صنعی در . لکن ، بو صنعی لک نتیجه سننده ینه وجوده کلن « اصول طبیعی » جنس و نوعلری یکدیگری نه یا قلاشدر مشدر .

« برناردو جوسیو » نک تشریح و نباتیات عالم لردن المانیالی « لورده ترهایستر » و اسوجلی « شارل لینه » ایله توحید مساعی ایتمی اشته بو زمانلره مصادفدر .

دو جوسیو ، لینه نک اصولی ایله کندی مشاهده لرنی مزج ایدرک غایت اهمیت و بر دیکی بعض اوصاف واسطه سیله یکدیگری نه مشابه نباتلری ، بر آراده مطالعه به باشلادی . « عضو تذکیر etamine ک و توپچلرک ارتکازینی سلسله تشکیکنده بر وصف کی قبول ایتدی . وجوده کتیردیکی تصنیف اُنک ابتدا « تریانون » باغچه سنک دفترینه یازیلدی . بوندن صو کره

[*] تریانون ، وهرسای یازقنده بنا ایدلش ایکی شاتونک اسمی در . بو بوکی اون دردنجی کوچوک اون بشنجی لوتی طرفندن یاپدیرلشدر .

بو تصنیف مسئله‌سنه آدانسون [*] آنتوان لورن دو جوسو ده قاریشدیلر .
 ده نومور، و برناردو جوسو کجی ایکی بویوک طبیعیات عالمی نك شا کرد معرفتی اولان آدانسون
 نباتاتك بوتون قسملرینی بر طومق ایستمش و بو اصول ایله طبیعیلکه دوغری قوی برآدیم
 آتمشدر . صوکره آنتوان لورن دو جوسو ایله لامارک افراد ایله اوصاف آراننده برتسلسل
 آرامشدر . و بو تحری یاردمیه اوچ قانون وجوده کلمشدر :

برنجی قانون . — عینی زمرهیه منسوب نباتلرده کی اوصاف دائماً ثابت و وحیدالشکلدر .
 هنوز تشکل اتمکده اولان بر نباتده کی فلقه‌لرک عددی؛ چیچکلرک بنیه‌سی بوکا اپی بر مثالدر .
 بو سبیدن بو قانونه ذاتی دینیر .

ایکنجی قانون . — عینی زمره‌دن اولان نباتلرده کی اوصاف بعضاً استثناییلندن متحول
 بعضاً وحیدالشکلدر . بو اوصافده ذاتی اولمایان عضولردن صدور ایده‌رلر . کاشک موجودیت
 ویا یوقانی ، و ریقات تویجیه‌نك عددی، بزرلرک انقسام و انتظامی ده بوکامثال اوله‌رق کوستریلیر .
 اوچونجی قانون . — عینی زمره‌نك نباتلرنده کی اوصاف بعضاً قطعی بر صورتده متحول،
 بعضاًده وحیدالشکل اولورلر، که بو اوصاف بعضاً ذاتی بعضاًده غیر ذاتی عضولردن متحددرلر .
 یابراقلرک ، استغما و ابره‌لرک اوصافی بو قبیله‌ندر .

ایشته ، بو اوچ قانونه استناداً لورن دو جوسو نباتلری ذات‌الفلقه ، وحیدالفلقه ، عدیقه-
 الفلقه اولقی اوزره اوچ بویوک قسمة آیرمش و بو اوچ قسمة ایکنجی درجه‌ده اون دو قوز
 تحت صنفه تفریق اتمشدر . فقط ، بو ذاتک تصنیفی حال حاضرده مقبول دکلسه ده فکر عمومییسی
 آلآن جاریدر . لامارک ، نظریه‌سنی ایلری سورمه‌دن اول تصنیف طبیعی ایله اوغراشمشدی .
 اونک منفرد سعی بو اجتهادلر آراننده دقتی جالب بر اهمیت قازانمشدر . و هرکس اکلأمشدرکه ،
 او؛ تصنیفی نك اساسلرینی عضولرک موجودیت ، مکملیت و وظیفه‌لری اوزرینه تأسیس اتمکدهدر .
 لامارک ، ۱۷۸۳ تاریخده یازدینی « نباتات لغتی » نك مقدمه‌سنده سویلیدیکی وجهله
 حیات صاحبی اولانلرک هپسی طبیعی بر « درجات Hierarchy » عرض ایده‌رلر . بونک
 ایچین تصنیفدهده بونک کوزهدلمسی لازمدر . برنار دو جوسونک « وهرسای » و « پارس » .

[*] آدانسون ۱۷۲۷ ده دوغمنش ۱۸۰۶ ده وفات اتمشدر . بوتون ذوی الحیاتی محتوی بر تابلو
 وجوده کتیرمشدر . « سنه‌غال تاریخ طبیعیسی » ، « عائله نباتات » نامنده ایکی مهم اثر یازمشدر . بالاخره
 سیاسی بر انقلابده بوتون وسائط مطالعه‌سنی ضایع اتمک بدبختله دوچار اولمشدر . اثرلرینک مهم بر قسمی
 آل یازسی اوله‌رق قائلش نشر ایده‌لمه‌مشدر .

دوبله‌نویل ، آدانسونک حیساندن بحث ایده‌رکن دییورکه ، « حیاتهده ایکن آنستیتو تأسیس اتمش
 و کندینسی اورایه دعوت اتمشدری . حالبوکه ، او بو دعوته ایجاب ایده‌مدی . چونکه ، سواقه‌جه‌جق
 بر چفت آباق قایدی بیله یوقدی . »

ده کی نباتات باغچه‌لرنده «توزیع نباتات» حقدده چیزمش اولدوغی قرو کی مقبول کورمسی او تصنیفک دیگر تصنیفلره نسبتله دها طبیعی اولمسننددر . لکن ، درجانه منقسم ایلما سی ده اکسیک اولسنه دلیلددر . اُک اول شو خاطره کتیرلی درکه ، بر عضوک اقسامی آراسنده درجات اولدوغی کبی بر موجودک عضولری آراسنده وطیعتده یاشایان بوتون موجودلر آراسنده درجانات بولونور .

مسئله «تاریخ فن» نقطه‌سندن تعمیق ایدیلیرسه لامارکک در میان ایتدیکی بوفکر «ویک داذیر» دن ملهم اولمشدر . ویک داذیر ، جلّه تشریحیه اوزرینه یازدیقی برکتابنده بسطدن عالییه دوغری کیدن حیوانلرده کی تشکیلات تشریحیه‌یی متضمن کوزل بر جدول چیزمش و بوجودلده پولپ ایله صولوجانلرده بر معده ؛ مه‌دوزا ، انجر بحری ، آرغونوت و فقیعه‌لرک بر چوغنده امعا ؛ وورتیسل vorticelle ، برانشیون branchion ، ده کیز صالقمی botryle کبی لرده ایسه مائی بر عضو خارجی تنفس ؛ تک قوقعه‌لی ناعملر ایله دکیز قرق آیاغی nereide ، آنومی anomi [۱] ، ته‌تیس Tetis کبی لرده ایسه امعا ، بر جلّه شعریه لتفاویه ، عضو مولدو بر شبکه عصبیه ؛ طفیلی صولوجانلرده اوغیه دمویه ، بعضاً بسیط بر عضو بصر ؛ جفت قوقعه‌لی ناعملر ایله سموکلی بوجکدر ، و سولوکلرده ختتالک ، اذینسر برقاب لتفاوی ، عقدان ganglions حس بصری ، غیر تام بر عضو مضغ ؛ بوجکدرده بر جلّه عصبیه ، اعضای محرکه ، جنسیت منفرده ، بعضاً عضو سمع ، خارجی بر جلّه غمدیه ؛ اسماک غضروفیده حالت مبناده قلمش داخلی جلّه عظمیه ، قاب و اوغیه دمویه ؛ اسماک عظمیده داخلی مکمل بر جلّه عظمیه ؛ دکیزده وقرده یاشایوب ذوالمعاشین اسمنی آلان صنفده جکرلر وحس شامه ؛ قوشلرده ایکی مسکنلی Biloculain برقلب ؛ قیطیسیه Cétacé [۲] و نمه‌لی لرده ذوقه ، مضغه ، افرازلنه ، وادراکه مخصوص تام عضولر موجود اولدیغنی مکمل بر صورتده کوسترمشدی . حتی آرسطوبیله میلاددن اول بشنجی عصرده موجودات آرسنده «درجات»ک بولوندیغنی ایضاح مقصدیله دیمشدی که :
« . . . طبیعت ، بر جنس و بر نوعدن دیگرینه غیر مرفی بر ترقی ایله مرور ایددر . بشردن بزم کورده مدیکمز موجودلره قدر بوتون محصوللر دائمی بر ارتباط ایله یکدیگرینه مربوط اولدوغی کورلمکده در . . . [۳] ایشه ، لامارک بو درجات واسطه‌سیله حیوانلرده کی اعضا

[۱] باشسر و غلصه‌لری صفیحه واری اولان ناعمدن استریدییه یاقین بر حیواندر .

[۲] بالینالری ، که بالیق دکلددرلر ، حاوی اولان حیوانات صنفی .

[۳] معلم پیشانک افاده‌سیده بو مقیاسده در . بو ذاته نظراً ، طبیعت هر شیئی درجات ایله وجوده کتیرر . او بر زمرة عضویه‌دن دیگرینه کچدر . سلسله‌ده نباتانه دوغری یانلاشدیقه تدریجاً حیوانک ذاتی اولان سبیه‌وی وظیفه‌سنی زائل ایددر .

ووظیفه سلسله‌لرینک تملارینی قورمش، بوتون تصنیفی ده بوتملر اوزرینه بنا ایتمشدر . لامارقه نظراً، نباتلرک مختلف عضولرنده اهمیتلی بر عدم مساوات کورملی در . بوحال میوه‌لرده وچیچکلرده دها آشکاردر . برده میوه وچیچکلرک اقسامنده اهمیتلی برعدم مساوات موجوددر . بو درجاتی تحدید ایچین بر ایستاتستیک ایله موجودات آرسنده برمقایسه یابملی در . بو خصوصده نتیجه بزه کوستره جکدرکه : « بر قسمدن مستخرج ثمانلک ، بالذات او قسمک دیگر بر چوق شخصلرنده موجود اولسبله ، قیمتی دها زیاده آرتار . »

لامارق ، درحال هر عضو مربوط اولسی لازم کان مرتبه‌لی برلوحه چیزییور و بواساس یاردمیله ، ممکن اولدوغی قدر ، دواملی درجانه آیرلمش سلسله‌ده کی اجناسی تنظیم ایدیوردی . سلسله‌ده عالمی جنسندن آیریور . و بونلر آراسنده کی مسافه‌نک حدود معینی قولایقله کوستریوردی .

۱۸۱۵ ده « حیوانات غیر فقریه‌نک تاریخ طبیعی » نامیله بر کتاب دها یازدی . بوراده حیوانلری عالی و ابتدائی یعنی مکمل و غیر مکمل اولق اوزره ایکیه آیردی . لکن ، بر-تیوانه مکمل و یاخود غیر مکمل دیه بیلیمک ایچین آلدی بر « واحد قیاسی » نک بولونمسی لازم‌دی . آرادیه کی درجاتی مقایسه ایچین لازم کلهن بو نقطه وسطی بی بولمقده کچیکمیدی . بو انسان اوله بیلیردی . او ، بشرک عضویتی غایت یوکسک و تام قبول ایتمشدی . بونکچون ، عضویت بشریه به عضو بعضو یا قلائشانلر حیوانات عالیه‌دن ، آک زیاده تباعد ایده‌نلر ایسه حیوانات سفلیه‌دن معدود ایدیلر . لکن ، بشرک عضویتته تقرب و یاخود تباعد ایچین هانکی قسملره فضله اهمیت و یرمک ایجاب ایدر ؟ بونکچون‌ده لامارق « اعضای هضمیه ، اعضای تنفسیه ، اعضای محرکه ، اعضای تناسلیه ، اعضای حسیه ، اعضای دورانیه » اولق اوزره الی جهازک موجودیتی اوزرینه بر ترتیب یاپدی . بو ترتیده عضولرک اهمیت و عمومیتی مقایسه اولونه جقدی . اولجده اراشه ایدیلدیکی وجهله ، حیوانات ابتدائیه‌ده هان یالکز بر معده بعضاً امعا موجود ایکن درجات ایله اعضای حسیه ، اعضای دورانیه به مالک اولونیور . و تعالی ایتدکجه عضولرک وظیفه و تناظرلری همان انسانه مشابهت ابراز ایدیوردی .

لورن دو جوسیوه ، تصنیفده واحد قیاسیه ، تقدیر قیمتنک قاعده شخصیه‌سنه استاد ایتکسزین افراد نباتیه آراسنده کی درجاتی ، اوصافک تفوق فکرینه کوز دیکوری .

فلقه‌لرک عددینه درجات اعظمیه‌نی ، و ریقات تویجیه‌نک عددینه درجات وسطیه‌نی ، ابره‌لرک شکله‌ده درجات اصغریه‌نی مربوط بولوندیریوردی . لامارق ایسه تطابلق انجه لکنه ، اوصاف حیاتیه‌نک تعدد و تکررینه ، بیه و وظیفه‌ده کی چوقلغه استاد ایدیوردی . بونکله برابر ، بوبارز

اساس قبول ایدیلرک عضویات عالیہ وعضویات سفیلہ میدانہ چیقمش اولویوردی .
ذوات عضوینک تقوق ، اوصافک تقوق فکرینه اساس ویرملی در . بونکچوندرکه « بر
عضوک قیمتی ، بر عضوک شکلک قیمتی ، او عضوک عائد اولدوغنی حیوانہ تأمین ایتدیکی فائده‌دن
وبو حیوانک دیگر حیوانلرله مقایسه‌سندن ا کلاشیلیر . » مثلاً ، ده‌کیزده یاشایان فوقلرده اطراف
بالقلره نسبتله ده‌ا مکملدر . حالبوکه ، بالقلرده اطراف وظیفه‌سنی کورن مسبحلدر . کوبکک
اطرافی ایسه بونرک هر ایکسیسندن ده‌ا مکملدر . فوق قسماً اطرافیلہ طوتینیر و یوزده ، بالی
طوتنه‌ماز یالکیز یوزده ، کوبک ایسه هم طوتار ، هم یوزده ، و هم‌ده یورور . احوالده کوبکک
اطرافنک قیمتی دیگرلریله اولچولرک بولونمش اولور . بونکله برابر ، بو اطراف کوبکک کوپک
اولسی ایچین بخش ایدلمه‌مشدر . او محیطه توافقله بو اوصافی قازانه بیلمه‌شدر . کوبک محدود
بر محیط ایچنده یاشاسه ، عطالت ایچنده پویان اولسه‌یدی اطرافنه عائد بو اوچ وصفی قطعاً
بوله‌میه‌حقدی .

لامارک ، ۱۷۹۵ ده « حیوانات موزمسی » نه معلم اوله‌رق تعین ایدلادی . بو زمان الی
بر یاشنده واردی . کنجلیر ایچنده فعالیتله چالیشان ، نفوذ نظره مالک ذکی بریسی موجوددی .
بو نوعلره مستقل بر منشأ و مطلق بر موجودیت ویردن شارل لینه‌نک معنی « ژورژ کوویه »
ایدی . یکریمی آتی یاشنده اولان بو کنج ، لامارکک هم مسلک‌لرندن برینک معاونلکنده
بولونیوردی . موجز بر افاده‌یه ، سیال بر اسلوبه مالک اولان کوویه آز زمانده چوق شهرت
قازانمشدی . بو کارغماً ، لامارک ، فلکیات ، حکمت ، کیمیا کی شعبات قنون اوزرنه بیان
ایتدیکی فکرلر ، یازدینی اثرلرله انسیتوده کی اعتبار و شرفی ضایع ایدیوردی . نسل نظریه‌سنی
بر کیمسه‌یه ا کلاته‌ماه‌شدی . ریاضیات و کیمیا خوجالری اونک صلاحیتی انکار ایتمکده متفق
ایدیلر . کوویه ، شورادن بورادن طوبلادیفی ، پارلاق اولدوغنی قدرده سطحی ، حیوانیات
حقنه‌ده کی فکرلریله هر کسی بالعکس مجلوب براقیوردی . بو کون ، تاریخ فن کوویه‌نک اوکونکی
شهرت سهیله وادیه‌سنگ فنه بویوک ضرری دو قوندوغنی ایلری سورمکده‌در . اونک حیوانیات
و مستحیات اوزرنه درمیان ایتدیکی اصوللر ایله « ارض نظریه‌سی » حقنه‌ده کی دوشونجه‌لری
پک سقط و پک ادبی در .

۱۷۹۸ ده « مناسبات طبیعه ودرجات » دوائر « حیواناتک تاریخ طبیعی‌سی نک لوحه ابتدائیه‌سی
Table aus élémentaires de l'histoire naturelle des animaux » نامیله بر اثر
وجوده کتیردی . بونک مقدمه‌سنده ذوات عضوینک نقطه‌مشاهتی اونلرک مناسبات طبیعه‌سی
اولدوغنی سویلدی . کوویه‌نک اعتقادنجه ، ثابت و دائمی اولان مناسبات عینی زمانده هم مناسبات

علویه‌ی هم‌ده مناسبات مفیده‌ی، متحول اولان مناسبات ایسه مناسبات متسلسله‌ی تشکیل ایدرلر. وایشی منطقه ترك ایدرلر « بویه‌جه بر مناسبك ثباتی، دیوردی، او مناسبی احتوا ایدن قسمك ده فائده‌سی اثبات ایدر. »

ایشته، مقدمه‌دن اجمال ایدیلن شو ایکی سطر، ۱۷۷۴ ده آنتوان لورن دوجو-سیونك « اوصاف ویا سجاياك تسلسلی *La subordination des caractères* » حقنده درمیان ایتدیکی فرضیه ایله لامارك استاتستیک اوزرینه مؤسس مماثلت اصولارینك غریب برخیطه‌سی تشکیل اتمکده‌در.

کویه، شکلرده مشترک بر علاقه *Correlation* آرامشدر. بونی ایضاح ایچین « سطح کره‌ك اندفاعی اوزرینه نطق » دیه بر اثر قلمه آلمشدر. بوراده « اشکالك علاقه مشترک‌لری برنسبی ایله موجوداتدن هر نوع کندی اقسامندن بهرینك هر بر جزئی واسطه‌سیله طانه بیله‌جکنی » ادعا اتمشدی. کویه‌یه کوره، هر بر موجود عضوی بر هیأت مجموعه، بر جماعه متحده تشکیل ایدرلرکه، اونك اقسامی بالمواضعه یکدیگرینه مطابقت و مشارک برعکس‌العمل توسطیله عینی فعله یاردیم اتمکده‌درلر. دیگرلری دیکشمکجه بواقسامك هبسی ده ثابت قالیر. ایشته، بو دوشونجه کویه‌یه بردیشی کورمکه هیچ طائیدانی بر حیوانك رسمنی چزه بیله‌جکی ظنی ویرمشدر. حقیقده کندیسنه مستحانه حالنده کی بر حیوان حقنی کتیریلدی. او بوکا باقردق لاتین لرك « *Tapirum giganteum* » دیدکاری بویوکه برتابیره منسوب اولدغنی سویلیدی. حالبوکه، کویه یا کلهشدی. او کندیسنك رسم ایتدیکی حیواندن پك باشقه بر حیواندی. او حیوان زمان نالده یاشامش قالین جلدی، فیلدن بویوکه، آنی‌یه مشابه صوده یاشار بر « دینوته‌ریوم » ایدی.

کویه‌ك بو دستورنده ایکنجی بر مبالغه، وعینی زمانده نقصان واردر. ذوی الحیاتك هر بر قسمك هر بر پارچه‌سی علاقه‌دار اولدوغنی شیدی ایضاح ایدرمز. چونکه، عضولردن بعضیلری بر شبه دلات ایدرلر. بعضیلری ایسه دیگر عضولره مفید بر علاقه مشترک‌یه مالک‌درلر. مثلا: بل کیکی اولان حیوانلرده کی عظامك شکلری بزه عضله حقنده اعطای معلومات ایدر. طبیعی بوخصوصده قوشلرده بعض استنار واردر. صوکره قاققورو و مایمونلر مستنا طو تولق شرطیله حیوانلرده کی دیشلرک بنیه‌سی بزه منسوب اولدوغنی حیوانك معدده‌سی، باغر صاقلری، خلاصه بوتون جهاز هضمی حقنده بر فکر ویرمکه صلاحیت‌داردر. او حالده ژورژ کویه‌ك بحث ایتدیکی اشکالك علاقه مشترک‌سی برنسبیلرینك متباقیسی اثباته تابع قالیرلر. چونکه، بو استنار کیندکجه زیاده‌لشمکده‌در.

... لامارک، ۱۸۰۲ تاریخچه ارضیاتك میاه بحثی « Hydrogeologie » اوزرینه بر اثر یازمشدی . بوراده سطح ارضده کی میاهك تأثیراتی اوزرینه تحریرلری ، بو سطحك حالی وطبیعتده اجسام حیاتیهده اجرا ایتدیکی تحوللری کوسترییوردی . بو اثرده لامارک لیل Lyell دن اول « اسباب حاضره » نك حرکتی واسطه سیله « ارضیات » ده حصوله کلهن غیر محسوس تكامل نظریه‌سنی مدافعه ایتشدی . فقط، آرتیق کویه نك لامارقه هجوملری تأثیرسز قالمغه باشلا یوردی . لامارقده خلق نظرنده کویه قدر « ارضیات » ده سوز سويلك حقنه مالك بولونیوردی . نتیجهده شونی کوسترمشدی كه ، اوزرنده یاشادیغمز ارض وبوتون سکانی ، وظیفه لرنده حصوله كنن بطی وشدید تغیرلر ، فسادلر واسطه سیله دكل ، بلکه نهایتسز عصرلرك بریکدیردیکی بطی تأثیرات ایله تعدیلاته مظهر اولمشلردر .

۱۸ كانون اول ۱۸۱۹ ده اللی سكرز یاشنده اولدوغی حالده دنیایه وداع ایدن عضویتك یكانه فیلسوفی لامارق یازدیغی یكرمی سكرزی متجاوز اثر ایله نظریه سنك اساسنی ایضاح ایتش ، وعالم قنده بویوك بر انقلاب وجوده کتیرمكه موفق اولمشدر .

لامارق ، بویونکی موجودلرك بر الله طرفندن دكل بلکه بنفسه تناسل واسطه سیله وجوده کلوب تدریجاً محیطنه او یارق بو حاله کلد کلریغی مصرانه سويلشدركه ، کله جك مقاله ده بوندن ده بحث ایدوب بو بحثك تفرعاتی باشقه بر زمانه ترك ایله ، شمديك بوقدرله اکتفا ایده جكم .

خالیجی اوغلو ۲۰ اغستوس سنه ۳۲۹

صبعی ارهم

